

Сергій Юрійович МІХАЛЬОВ

(Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків)

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ТЕРОРИЗМУ

У статті визначено чинники, що визначають складність розслідування злочинів, пов'язаних із фінансуванням тероризму, зокрема в умовах використання сучасних технологій, криптовалют, фіктивних компаній і транскордонних схем. Акцентовано на необхідності застосування науково обґрунтованого методичного підходу, заснованого на типізації слідчих ситуацій, що виникають на початковому етапі досудового розслідування. Такий підхід сприяє систематизації інформації, оптимізації тактичних рішень і зменшенню ймовірності помилок. Визначено основні види слідчих ситуацій – прості/складні, очевидні/неочевидні, сприятливі/несприятливі – та їхні змістовні характеристики. Наголошено на високому рівні протидії з боку злочинців, ускладненому доступі до доказів і необхідності рішучої реакції правоохоронних органів в умовах збройної агресії проти України. Запропонований ситуативний підхід спрямований на підвищення ефективності розслідування, збереження національної безпеки та обмеження можливостей для зловживання процесуальними інструментами, зокрема угодами про визнання винуватості.

Ключові слова: злочин, тероризм, фінансування тероризму, криміналістична методика, початковий етап розслідування, слідча ситуація, версія.

Постановка проблеми. Одним із найбільш небезпечних глобальних викликів, який вже тривалий час перебуває в центрі уваги світової спільноти, є терористична діяльність. Ефективна боротьба з цим явищем можлива лише за умови комплексного підходу, який поєднує ресурси різних галузей знань, правових режимів та інституційних структур. Водночас

аналіз як теоретичних джерел, так і практичних напрацювань вітчизняних та зарубіжних експертів засвідчує, що сучасна система протидії тероризму в Україні перебуває на етапі становлення і не завжди спирається на належну наукову базу. Внаслідок цього в правозастосовній практиці простежуються випадки неузгодженості, фрагментарності та нестачі єдиної методичної лінії.

Окрему проблему становить відсутність системного підходу до вивчення та розроблення ефективних механізмів розслідування фінансування тероризму – напряду, що досі залишався недостатньо дослідженим у межах української правничої науки. Розроблення науково обґрунтованих методичних основ для розслідування цього виду злочинів є не просто актуальним, а стратегічно необхідним кроком. Це дасть змогу мінімізувати типові помилки органів досудового розслідування, забезпечити коректне процесуальне реагування на виявлені факти, а також сформувати практичні рекомендації для організації слідчих (розшукових) дій на тактичному рівні та побудови ефективної моделі досудового розслідування на стратегічному рівні.

Мета статті полягає у визначенні типових слідчих ситуацій, що формуються на початковому етапі розслідування фінансування тероризму.

Виклад основного матеріалу. Фінансування тероризму, згідно з КК України, охоплює матеріальну чи іншу підтримку терористів і терористичних організацій, включаючи надання ресурсів для терактів, залучення до терористичної діяльності, а також її організацію та популяризацію. Зростання кількості таких злочинів в Україні свідчить про актуальність проблеми й водночас демонструє складнощі у виявленні та розслідуванні, що потребує спеціалізованої криміналістичної методики¹.

Фінансові злочини, зокрема пов'язані з тероризмом, мають глобальний характер. За оцінками МВФ, до 5% світового ВВП щороку «відмивається», що становить загрозу як безпеці, так і економіці низки держав. Новітні форми фінансування тероризму передбачають використання складних схем, криптовалют, фіктивних компаній, онлайн-ресурсів тощо. Це вимагає перегляду й адаптації криміналістичних підходів.

Фінансування терористичних структур часто супроводжується шахрайськими діями, але відрізняється від відмивання грошей. Якщо при відмиванні доходи мають незаконне походження і легалізуються, то при фінансуванні тероризму джерела коштів можуть бути законними, а головна мета – не прибуток, а забезпечення терористичних актів. Саме цим пояснюється обмежена ефективність антивідмивних систем у виявленні терористичного фінансування.

Велику роль відіграють криптовалюти: їх анонімність і децентралізований характер ускладнюють контроль за рухом коштів. Важливим є вивчення суб'єктів, причетних до таких протиправних дій: їхнє

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 29.06.2025).

майнове становище, контактні зв'язки, джерела доходів. Це дозволяє завчасно виявляти ризики і проводити профілактичний фінансовий моніторинг. Також досліджуються типові умови вчинення злочину, час, місце та слідова картина (фізичні та інформаційні докази). Їхня фіксація потребує продуманої тактики – особливо в умовах протидії з боку учасників кримінальної події.

У слідчій та судовій національній практиці фінансування тероризму, здебільшого пов'язане із діяльністю так званих «Луганської народної республіки» та «Донецької народної республіки». Механізм злочинної діяльності у таких справах здебільшого подібний, що дозволяє узагальнити типові ситуації на відповідних етапах розслідування фінансування тероризму.

Зауважимо, що в криміналістичній науці від моменту введення до наукового обігу поняття слідча ситуація, воно стало предметом постійного зацікавлення серед дослідників, і ця увага не зменшується дотепер. Практична значущість вивчення феномену слідчої ситуації полягає в тому, що вона, подібно до криміналістичної характеристики, виступає ключовим інструментом «озброєння» слідчого. Її грамотне розуміння та використання здатні істотно підвищити ефективність роботи з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Володіння знаннями про типові слідчі ситуації надає можливість орієнтуватися в умовах конкретного провадження, швидко й обґрунтовано визначати першочергові завдання, уникати зайвих витрат часу та зусиль.

Порівнюючи конкретну ситуацію, що склалася у справі, з типовими моделями слідчих ситуацій, а також залучаючи знання про структурні зв'язки між елементами криміналістичної характеристики відповідної категорії злочинів, слідчий отримує змогу більш чітко й системно вибудовувати алгоритм розслідування. Такий підхід дозволяє не лише оптимізувати процес збору доказів, але й значно підвищити шанси на оперативне встановлення особи правопорушника та доведення його вини у передбаченому законом порядку¹.

У криміналістичній науці поняття слідчої ситуації трактується з двох основних позицій – у широкому та вузькому значенні, кожне з яких має своє функціональне навантаження та практичну цінність.

У широкому сенсі слідча ситуація розглядається як сукупність усіх чинників, що прямо чи опосередковано впливають на розслідування кримінального правопорушення. Йдеться про всі зовнішні та внутрішні умови, які формують контекст розслідування, впливають на вибір методів, послідовність дій та тактику слідчого. Такий підхід дозволяє комплексно осмислити всі обставини, які можуть змінювати хід розслідування – як сприятливо, так і з ускладненнями, і на основі цього вибудовувати ефективну модель впливу на ситуацію з метою її оперативного контролю та

¹ Хижняк Є. С. Типові слідчі ситуації при розслідуванні статевих злочинів щодо малолітніх. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 4. С. 197.

управління.

У вузькому значенні слідча ситуація розуміється як інформаційна модель – комплекс відомостей, якими на певний момент володіє слідство щодо конкретного злочину. Це знання про факт події, механізм її вчинення, особу ймовірного правопорушника, наявні докази та джерела інформації. Такий підхід має особливе значення на практиці, оскільки саме від повноти, достовірності та актуальності цієї інформації залежить ефективність процесуальних рішень.

Важливо розуміти, що слідча ситуація має динамічний характер – вона не є сталою, а змінюється в міру отримання нових даних, вилучення доказів, змін у поведінці учасників провадження тощо. Ці зміни можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на перебіг розслідування – відповідно, ситуація може набути сприятливого або несприятливого характеру залежно від обсягу доступної доказової бази¹.

Основні методико-криміналістичні характеристики слідчої ситуації, а також її функціональне значення для досудового розслідування потребують детального аналізу в межах криміналістичної методики. Передусім, варто підкреслити, що кожна конкретна слідча ситуація формується на основі наявної на певному етапі розслідування криміналістично значущої інформації. Йдеться про відомості як загального характеру (стосовно суті злочинної події, її правової кваліфікації, наявності суспільно небезпечних ознак), так і специфічні обставини: спосіб і засоби вчинення злочину, місце й час події, дані про постраждалу сторону, об'єкт злочинного посягання, а також про саму особу правопорушника – чи він уже встановлений і затриманий, чи встановлений, але перебуває в розшуку, чи про нього є лише часткові дані або ж інформація взагалі відсутня.

При оцінюванні конкретної ситуації надзвичайно важливо враховувати характер джерел, з яких надходить інформація. Це можуть бути як живі особи (очевидці, потерпілі), так і матеріальні об'єкти (речові докази, сліди, тіла загиблих). У цьому контексті істотним є і часовий чинник – тобто проміжок, який минув від моменту вчинення злочину до його виявлення або офіційної реєстрації. Від часу надходження повідомлення про злочин залежить не лише наявність слідової інформації, а й актуальність тактичних рішень, які потребують оперативного прийняття.

Наявна інформація має формувати основу для постановки конкретних тактичних завдань, формулювання слідчих версій та побудови системи дій – як слідчих, так і оперативно-розшукових. Усі вони мають бути впорядковані відповідно до логіки розслідування, підпорядковані єдиній програмі, розробленій з урахуванням специфіки справи та динаміки її розвитку. Тут слід розуміти, що слідча ситуація – це не статичне утворення, а динамічна структура, яка змінюється під впливом нових обставин, доказів, рішень і навіть непередбачуваних подій. Відповідно, і версії, і завдання, і слідчі

¹ Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики: монографія / Кол. авторів: В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.; За ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2006. С. 28-29.

програми повинні постійно оновлюватися, адаптуватися до змін.

Особливо вагоме методичне значення має визначення та аналіз слідчих ситуацій на початкових стадіях розслідування, коли лише формується загальний напрям слідчої діяльності. Водночас не менш важливою є їх оцінка після виконання первинних слідчих дій, коли накопичена інформація дозволяє скоригувати або деталізувати цілісну стратегію розслідування. Таким чином, аналіз конкретної ситуації сприяє точному вибору засобів, тактик і напрямів подальших дій.

Наукова розробка методичних положень повинна бути спрямована на виокремлення найбільш характерних типів слідчих ситуацій у межах окремих категорій кримінальних правопорушень. Типізація дозволяє виявити повторювані ознаки та структуру інформаційного наповнення ситуацій, що, у свою чергу, є підґрунтям для формування відповідних тактичних завдань і розроблення програм розслідування, релевантних до певного виду злочину.

У межах окремих криміналістичних методик доцільно також виокремлювати типові ситуації для різних етапів розслідування. Це можуть бути вихідні ситуації, що склалися на момент порушення провадження; проміжні ситуації, які виникають у процесі виконання початкових завдань; а також фінальні – ті, що складаються на завершальному етапі. Такий підхід дозволяє слідчому адаптувати свої дії відповідно до етапу розслідування і максимально ефективно використовувати наявні ресурси.

Цілком слушною є думка тих дослідників, які вважають, що класифікація слідчих ситуацій має ґрунтуватися лише на одному або кількох основних інформаційних чинниках. Такий підхід забезпечує структурованість і методичну чіткість. Натомість включення до типології надто широкого спектра чинників – психологічних, матеріальних, суб'єктивних – значно ускладнює, а іноді навіть унеможлиблює ефективну типізацію, що підкреслював, зокрема, В. А. Журавель.

Оцінка слідчої ситуації – це складний інтелектуальний процес, результатом якого має стати прийняття обґрунтованих рішень щодо вибору найбільш доцільних методичних і тактичних підходів. У цьому процесі важливу роль відіграють наукові підходи до класифікації та виокремлення видів слідчих ситуацій. У сучасній криміналістиці їх прийнято поділяти на прості та складні, проблемні, сприятливі та несприятливі. Ці характеристики безпосередньо впливають на зміст методичних рекомендацій та алгоритмів розслідування конкретних видів правопорушень. Таким чином, методика розслідування, побудована за ситуативним принципом, передбачає чітко окреслену логіку: від ідентифікації типової слідчої ситуації – до її поглибленої характеристики, формування системи версій і завдань, вибору оптимальної тактики, організації слідчих та оперативно-розшукових заходів, і, врешті, до прогнозування наступної ситуації з урахуванням очікуваних результатів. Такий підхід забезпечує наукову обґрунтованість, практичну ефективність і

методичну послідовність у реалізації цілей досудового розслідування¹.

Визначаючи типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування фінансування тероризму, слід вказати, що відомості про ці злочини виявляються оперативним шляхом, тобто самостійно працівниками слідчих та оперативних підрозділів, а також органів прокуратури, у тому числі і під час розслідування інших кримінальних правопорушень. Таким чином, саме ці обставини і є типовими приводами для початку досудового розслідування.

У низці кримінальних правопорушень, ознаки про які виявлені оперативним підрозділами під час здійснення оперативно-розшукової діяльності, відомості про організований характер злочинної діяльності з'ясовуються ще на початку розслідування. Учасниками організованої групи та злочинної організації є як особи, які перебувають на території України, так і поза її межами, у тому числі на окупованих територіях. Тому об'єктивні складнощі слідчої ситуації полягають у такому:

1. Територія діяльності – тимчасово окупована територія, що унеможлиблює проведення слідчих (розшукових) дій на місці.

2. Використання групи, як правило невстановлених осіб, як посередників.

3. Використання банківських карток третіх осіб (дропів).

4. Знищення або недоступність доступу до низки доказів (фінансових документів, внутрішньої звітності, зв'язків із «правоохоронними» структурами окупаційної влади) тощо. Така ситуація, зокрема, склалася у справі, розглянутій Тернопільським міськрайонним судом Тернопільської області. Відповідно до встановлених обставин справи обвинувачений, діючи за попередньою змовою з іншими невстановленими особами, організував відкриття і забезпечив діяльність 22-х відділень «Першого комерційного центру» на тимчасово окупованій території Луганської області в містах Луганську, Алчевську, Стаханові, Молодогвардійську, Красному Лучі, Ровеньках, Лутугіному, Свердловську та селищі Ювілейному. Також, із метою захоплення ринку надання фінансових послуг так званої «ЛНР», обвинувачений, за попередньою змовою з іншими невстановленими особами, створив в соціальних мережах «Однокласники», «ВКонтакте», «Facebook» групи «Першого комерційного центру», де розповсюджував інформацію щодо діяльності центру, а також організував виготовлення і розповсюдження пластикових карток центру, як фінансової установи «ЛНР». У вказаний період обвинувачений, діючи у злочинній змові з іншими особами, організував та забезпечував сплату центром коштів так званим правоохоронним та контролюючим органам «ЛНР», пенсійному фонду «Луганської народної республіки», і надання матеріальної допомоги за безперешкодну діяльність, створеної ними незаконної фінансової установи. Зокрема, щомісяця фінансовому регулятору «ЛНР» – «Росфінгруп» вони

¹ Тищенко В. В. Слідчі ситуації в методиці розслідування злочинів: поняття, класифікація, значення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2004. № 22. С. 963–964.

сплачували грошові кошти в сумі 8 800 доларів США, що еквівалентно 191 224 грн. (станом на 23.09.2015 по курсу НБУ) та 400 грн. в так званий пенсійний фонд ЛНР за кожного співробітника «Першого комерційного центру», а також передали представникам так званої фінансової поліції «ЛНР» 38 000 гривень. Зауважимо, що в цій справі між стороною захисту та прокурором укладено угоду про визнання винуватості ще на стадії досудового розслідування¹. Викладені обставини дозволяють описати таку кримінальну подію, як складну, структурно організовану, з транснаціональними елементами, високим рівнем протидії розслідуванню та складною доказовою базою. У цілому це свідчить про складність слідчої ситуації, її неочевидність. Навіть попри реалізацію низку процесуальних дій усіх учасників, що перебували у змові, досудовим слідством не встановлено, тобто повні відомості про розслідуваний злочин не встановлено.

Подібна ситуація мала місце і в справі, розглянутій Шевченківським районним судом м. Києва. Відповідно до встановлених обставин справи обвинувачений упродовж 2015-2018 рр., діючи умисно, з корисливих мотивів та за попередньою змовою групою осіб з невстановленою особою – членом терористичної організації «Донецької народної республіки», котрий займає посаду у так званому «Міністерстві доходів та зборів «ДНР», здійснював дії спрямовані на створення умов для вчинення фінансування терористичної діяльності².

В іншій ситуації досудовим слідством встановлено, що протягом 2015 року за вказівкою обвинуваченого приватним підприємством здійснено сплату грошових коштів до так званого «бюджету ДНР» у сумі понад 9,5 млн грн. (в еквіваленті). Крім того, з метою отримання додаткового незаконного прибутку та забезпечення фінансування терористичної організації, обвинувачений створив і зареєстрував інше підприємство, яке також було зареєстровано у псевдодержавних органах «ДНР», здійснювало господарську діяльність та сплачувало податки до бюджету терористичної організації. Загальна сума коштів, сплачених цими підприємствами на користь «ДНР», становила понад 11 млн грн. Крім того, обвинувачений з метою забезпечення діяльності політичного блоку «ДНР» та формування позитивного іміджу псевдодержавного утворення серед місцевого населення, за вказівкою іншим особам організував передачу продуктів харчування в якості спонсорської допомоги так званих «Макіївській міській адміністрації ДНР».

Наведені обставини засвідчують, що в цій справі слідча ситуація була набагато простішою, тобто більш очевидною. Це зумовлено персональним складом суб'єктів злочину (учинення злочину відбувалося одноосібно),

¹ Вирок Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області від 27 травня 2024 р. у справі 607/4597/16-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119682113> (дата звернення: 07.07.2025).

² Вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 23 серпня 2018 р. у справі № 761/32089/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76684178> (дата звернення: 30.06.2025).

характером протиправних дій, слідами протиправної діяльності¹.

Вчергове зауважимо, що в низці кримінальних проваджень цього виду укладаються угоди про визнання винуватості, навіть за тих умов, коли не всіх співучасників злочину встановлено. Прокурори узгоджують звільнення від покарання з випробуванням. Однак, беручи до уваги безпрецедентні виклики, у яких опинилася Україна з лютого 2022 року, та враховуючи масштабну збройну агресію і підвищену активність диверсійно-терористичних груп, будь-які прояви терористичної діяльності повинні припинятися на максимально ранньому етапі. В умовах війни наслідки навіть, на перший погляд, локальних терористичних актів можуть мати катастрофічний ефект, адже їхній вплив здатен виходити далеко за межі безпосередньої мети злочинців, провокуючи дестабілізацію в регіоні, паніку серед населення та підлив боєздатності держави.

Гуманність у кримінальному правосудді, безумовно, є однією з ключових ознак демократичної держави, однак вона не повинна набувати форми невинуватості м'якості у справах, пов'язаних із тероризмом, воєнними злочинами та посяганнями на основи національної безпеки. Звільнення від покарання або його відбування з випробуванням у таких справах має бути чітко обмежене законом і можливе лише у виняткових випадках, коли є переконливі докази відсутності реальної суспільної небезпеки від подальшої поведінки особи.

Додатково слід враховувати, що пом'якшення санкцій у злочинах проти державної безпеки може формувати у потенційних правопорушників хибне уявлення про невідворотність покарання, знижувати превентивний ефект кримінального закону та створювати ризики повторного вчинення аналогічних діянь.

Ураховуючи викладене погоджуємося з підходом, що досудове розслідування злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю, супроводжується низкою суттєвих труднощів. Зокрема, складно встановити справжні мотиви та мету дій підозрюваних у ситуаціях, коли відсутні прямі вимоги або погрози як до, так і після вчинення терористичного акту. Значні перешкоди виникають під час пошуку доказів причетності конкретних осіб, оскільки сліди злочину часто знищуються з об'єктивних причин. Додаткову складність становить виявлення фінансових каналів, за допомогою яких здійснюється підтримка терористичних дій. Серйозну загрозу для ефективного розслідування становить і активна протидія з боку терористів – від спроб заблокувати кримінальну процесуальну діяльність до погроз новими терактами у разі невиконання їхніх умов. Робота зі свідками також ускладнюється через їхній психологічний шок, панічні стани та обмеженість у відтворенні обставин події, спричинену особливостями сприйняття. Крім того, терористи нерідко навмисно формують емоційно напружену атмосферу, яка сприяє поширенню чуток, перекручуванню інформації та

¹ Вирок Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 11 грудня 2019 р. у справі № 233/2982/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86283295> (дата звернення: 07.07.2025).

уявних деталей з боку очевидців¹.

Висновки. Фінансування тероризму є складним і багатоаспектним явищем, що пов'язане із залученням різноманітних економічних, організаційних і інформаційних механізмів. Його сучасні форми, зокрема використання криптовалют, фіктивних компаній та онлайн-платформ, суттєво ускладнюють виявлення і документування протиправної діяльності. Дослідження показало, що ефективне розслідування цього виду злочинів потребує чіткого науково обґрунтованого методичного підходу, який передбачає ідентифікацію та класифікацію типових слідчих ситуацій, особливо на початковому етапі досудового розслідування. Типізація слідчих ситуацій дозволяє структурувати наявну інформацію, визначати першочергові завдання, оптимізувати вибір тактичних рішень і прогнозувати подальший розвиток розслідування, що підвищує його результативність і зменшує ризики помилок.

У справах про фінансування тероризму слідчі ситуації часто характеризуються високим рівнем протидії розслідуванню, наявністю транснаціональних зв'язків, використанням посередників та ускладненим доступом до доказової бази і джерел потенційно значимої інформації. Водночас трапляються і більш очевидні випадки, коли структура злочину проста, а коло суб'єктів злочину обмежене. В умовах збройної агресії проти України будь-які прояви фінансування терористичної діяльності повинні припинятися на максимально ранніх етапах, а реагування правоохоронної системи має бути рішучим і позбавленим невинуватості м'якості. Застосування угод про визнання винуватості у таких справах повинно бути вкрай обмеженим і виправданим лише за відсутності реальної загрози безпеці.

На початковому етапі розслідування фінансування тероризму формуються такі ситуації: 1) прості та складні – залежно від кількості учасників, способів учинення злочину, обсягу та доступності доказів; 2) очевидні та неочевидні – залежно від ступеня відкритості й очевидності протиправних дій, передбачуваності й можливості документування їхніх наслідків і швидкості встановлення предмету доказування; 3) сприятливі та несприятливі – з огляду на обсяг та якість наявної інформації, рівня протидії розслідуванню, можливості швидкого отримання доказів та проведення необхідних слідчих (розшукових) дій та ін. Запропонований ситуативний підхід до розслідування фінансування тероризму забезпечує баланс між гнучкістю тактики та чіткістю стратегічних орієнтирів, що є ключовим чинником підвищення ефективності роботи слідчих і зміцнення національної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

¹ Бондаренко Є. В. Обставини, що підлягають встановленню на початковому етапі розслідування злочинів, пов'язаних з терористичною діяльністю. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. Т. 3. С. 23.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 29.06.2025).
2. Хижняк Є. С. Типові слідчі ситуації при розслідуванні статевих злочинів щодо малолітніх. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2012. № 4. С. 197–199.
3. Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики : монографія / Кол. авторів : В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2006. 624 с.
4. Тищенко В. В. Слідчі ситуації в методиці розслідування злочинів: поняття, класифікація, значення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2004. № 22. С. 961–965.
5. Вирок Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області від 27 травня 2024 р. у справі 607/4597/16-к. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119682113> (дата звернення: 07.07.2025).
6. Вирок Шевченківського районного суду м. Києва від 23 серпня 2018 р. у справі № 761/32089/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76684178> (дата звернення: 30.06.2025).
7. Вирок Костянтинівського міськрайонного суду Донецької області від 11 грудня 2019 р. у справі № 233/2982/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86283295> (дата звернення: 07.07.2025).
8. Бондаренко Є. В. Обставини, що підлягають встановленню на початковому етапі розслідування злочинів, пов'язаних з терористичною діяльністю. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. Т. 3. С. 20-27.

Стаття надійшла до редакції 20.07.2025

Serhii Yu. MIKHALOV,

Postgraduate Student

(National Scientific Center "Hon. Prof. M. S. Bokarius Forensic Science Institute" Ministry of Justice of Ukraine, Kharkiv, Ukraine)

TYPICAL INVESTIGATIVE SITUATIONS DURING THE INITIAL STAGE OF TERRORISM FINANCING INVESTIGATION

The article highlights factors that influence the complexity of investigating crimes related to terrorism financing, especially in the context of modern technologies, cryptocurrencies, fictitious companies, and cross-border schemes. It stresses the importance of applying a scientifically sound methodological approach based on typifying investigative situations encountered at the early stages of the pre-trial investigation. This helps systematize information, enhance tactical decision-making, and reduce errors. The article identifies main types of

investigative situations—simple/complex, obvious/not obvious, favorable/unfavorable—and describes their key characteristics. It notes the high resistance from criminals, difficulty accessing evidence, and the necessity for a decisive law enforcement response amid armed conflict against Ukraine. The situational approach proposed aims to improve investigation efficiency, safeguard national security, and limit misuse of procedural tools like plea agreements.

Keywords: *crime, terrorism, terrorist financing, forensic methodology, initial stage of investigation, investigative situation, version.*